

Erasmus + - projekt
»Kvalifikacija in profesionalizacija strokovnih delavcev, ki delajo s prosilci za
azil, priseljenci in begunci«

Standardi kakovosti za pripravo petih kvalifikacijskih modulov iz področja
svetovanja in spremljanja priseljencev
(Heike Arold)

Vodilni partner projekta
VHS-Rendsburger Ring e.V.
Rainer Nordmann
Phone: 0049 (0) 4331 20880
Mail: nordmann@vhs-rendsburg.de
www.vhs-rendsburg.de

Odgovornost za gradivo
Nordprojekte Kaufmann&Partner
Ralf Kaufmann, Heike Arold
Phone 0049 (0) 4331 77077-10
Tel.: +0049 (0)4331 148791
Mail: kaufman@nordprojekte.de
arold@inba-sh.de
www.nordprojekte.de
www.inba-sh.de

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kazalo vsebine

<i>1. Uvod</i>	<i>4</i>
<i>2. Definicija izrazov "kakovost" in "standardi kakovosti"</i>	<i>4</i>
<i>3. Okvirni standardi kakovosti</i>	<i>5</i>
<i>4. Didaktični in metodični standardi kakovosti.....</i>	<i>8</i>
<i>5. Vsebinski standardi kakovosti</i>	<i>9</i>
<i>Načrti za prihodnost</i>	<i>10</i>

V okviru projekta Kvalifikacija in profesionalizacija strokovnih delavcev, na področju svetovanja in spremljanja prosilcev za azil, priseljencev in beguncev, so bili pod vodstvom Heike Arold in Ralfa Kaufmanna (Nordprojekte Kaufmann & Partner), razviti standardi kakovosti za pet kvalifikacijskih modulov iz tega področja. Razvoj standardov kakovosti so podprli naslednji partnerji:

 <p>nordprojekte Wir machen Soziales sichtbar</p>	<p>Nordprojekte KaufmannPartner Germany</p>
 <p>VHS RENSBURGER RING E.V.</p>	<p>VHS Rendsburger Ring e.V. Germany</p>
 <p>R.U.S.Z. Regional- und Service Zentrum</p>	<p>R.U.S.Z. – Verein zur Förderung der Sozialwirtschaft Austria</p>
 <p>EKOKAARINA Kulttuurin kehityksen keskus</p>	<p>EkoKaarina Oy Finland</p>
 <p>ŠOLSKI CENTER NOVA GORICA</p>	<p>Solski center Nova Gorica Slovenia</p>
 <p>Bulgarian Consultancy Organization</p>	<p>Bulgarian consultancy organisation Bulgaria</p>

1. Uvod

Namen projekta "Quali Pro AIR Escort" je razvoj evropske kvalifikacije za strokovne delavce in prostovoljce, ki se ukvarjajo s svetovanjem in spremljanjem priseljencev. Kvalifikacijski profil in njenih pet modulov je bilo izdelanih na podlagi temeljite proučitve obstoječega stanja, imigracijskih postopkov in dobre prakse petih partnerskih držav (Nemčije, Bolgarije, Avstrije, Finske in Slovenije). Da bi omogočili prenosljivost in primerljivost kvalifikacijskih modulov v državah EU, so bili izdelani standardi kakovosti za kvalifikacijo kot celoto in tudi za vsak njen modul. Module je mogoče izvajati ločeno, izvedbo pa didaktično in metodološko prilagoditi.

Rezultati temeljijo na številnih študijah primerov, ki so bile izvedene tako z neposrednimi ciljnim udeleženci kvalifikacije (npr. s socialnimi delavci in svetovalci, ki delujejo na področju priseljevanja), kot tudi s posrednimi koristniki (npr. priseljenci in podjetji). Poleg konkretnih postopkov in potrebnih znanj, ki so povezani z imigracijo, so bile proučene tudi potrebe posrednih koristnikov in določene kvalifikacije za ciljno skupino, zato da se upošteva že obstoječe standarde kakovosti. O rezultatih smo podrobno razpravljali s strokovnjaki in na koncu določili standarde kakovosti za kvalifikacijo kot celoto in za posamezne module. Ti so zastavljeni tako, da so izvedljivi v vseh državah EU. Zaradi prenosljivosti in primerljivosti v njih niso upoštevane posebnosti posameznih držav. Če bi želeli razvito kvalifikacijo (oziroma njene module) vključiti v obstoječe programe poklicnega ali višješolskega usposabljanja, bi jih bilo potrebno ustrezno prilagoditi in dopolniti. Standardi, ki so zapisani v tem dokumentu, določajo standardiziran okvir novo razvite kvalifikacije (oziroma njenih modulov), ki se ga uporabi za pripravo usposabljanja.

Izraza "kakovost" in "standardi kakovosti" so znotraj EU različno definirani, zato sledi kratka opredelitev pojmov.

2. Definicija izrazov "kakovost" in "standardi kakovosti"

Izraz kakovost (lat. *qualitas* = narava, stanje) povzema vse značilnosti predmeta, sistema ali procesa in ovrednoti njegovo kakovost. V skladu z DIN EN ISO 9000: 2015-11 (standard za vodenje kakovosti) je kakovost opredeljena kot "stopnja, v kateri skupek svojstvenih karakteristik predmeta izpolnjuje zahteve". To opredelitev je nadomestila opredelitev standarda za vodenje kakovosti, DIN EN ISO 8402: 1995-08. Tako je kakovost "skupek značilnosti enote glede na njegovo primernost za izpolnjevanje določenih zahtev," pri čemer se beseda enota nanaša na izdelke, storitve, koncepte, osnutke, programsko opremo, postopke, delovne in druge procese. Na splošno izraz "kakovost" ne vključuje vrednotenja kakovosti - vendar se v vsakdanjem življenju uporablja za presojanje le-te, ker se uporablja kot sinonim za vrednost enote. Izraz "kakovost" vključuje predvsem oceno "dobro" ali "slabo". Če je kvalifikacija na primer v skladu s svojim ciljem in služi svojemu namenu, ponavadi govorimo o "dobri" ali "uspešni" kvalifikaciji. Kakovost enote, npr. kvalifikacije, pa je težko meriti. Da bi kvalifikacijo lahko ocenili, je potrebno opredeliti merljive kriterije, ki jih vključuje npr. okvir kvalifikacije.

Izmerljivost kakovosti ne bi smela biti opredeljena z uspešnim zaključkom kvalifikacije, saj uspešnost pridobitve kvalifikacije ne pomeni nujno "dobre kakovosti" kvalifikacije, ker na uspešen rezultat udeležencev vplivajo številni individualni dejavniki.

Pri poklicnem in nadaljnjem usposabljanju na splošno govorimo o "dobri kakovosti", ko so izpolnjene opredeljene zahteve glede kvalifikacije in njenih ciljev. Večja kot je skladnost z opredeljenimi zahtevami, višja je kakovost. Za zagotovitev merljivosti kakovosti je potrebno, da vse vključene institucije upoštevajo opredeljene standarde kakovosti. Standardi kakovosti so splošno veljavni in niso odvisni od regije ali izobraževalnega sistema.

Njihov namen je, da kvalifikacija ustreza opredeljenim zahtevam in se izvaja skladno z določenimi smernicami. Standardi kakovosti navedeni v nadaljevanju služijo kot priporočilo. V primeru prilagoditve ali nadaljnjega razvoja kvalifikacij, jih je potrebno spremeniti.

3. Okvirni standardi kakovosti

Okvirni standardi kakovosti kvalifikacije zajemajo vse okvirne vidike kvalifikacije - tako imenovano "strojno opremo" modulov kvalifikacije kot tudi pogoje za udeležence in učitelje/izvajalce (znanje, predhodne izkušnje itd.), število udeležencev, potrebno opremo, časovni okvir, priporočljive in obvezne dejavnosti, sodelovanje s strokovnjaki, potrdila itd.

Št.	Cilji in standardi kakovosti
1.	<p>Število udeležencev na modul</p> <p>Število udeležencev v posameznem kvalifikacijskem modulu mora biti omejeno v skladu z možnostmi in posebnostmi ciljne skupine (min 5 - max 12).</p>
2.	<p>Obveznosti udeležencev</p> <p>Moduli morajo ponujati možnost sodelovanja vsem zainteresiranim - začetnikom in strokovnjakom iz tega področja.</p> <p>Če je modul ponujen določeni ciljni skupini (npr. strokovnjakom ali prostovoljnim delavcem), se lahko vsebina prilagodi ravni znanja udeležencev.</p> <p>Če se module ponudi strokovnjakom, morajo udeleženci izpolnjevati pogoje v zvezi z predhodno izobrazbo v skladu s poklicnim usposabljanjem izobraževalnega sistema.</p> <p>Če se modul ponudi prostovoljnim delavcem, jim ni treba izpolnjevati vseh pogojev.</p>
3.	<p>Predogled vsebin</p> <p>Na začetku kvalifikacijskega modula imajo udeleženci možnost pregledati okvirni seznam predvidenih vsebin prek spletne platforme institucije, ki ponuja kvalifikacijo.</p>

4.	<p>Upoštevanje predhodnega znanja in izkušenj</p> <p>Izvedba kvalifikacijskega modula mora biti prožna in mora upoštevati predhodno znanje in izkušnje udeležencev. Posamezne vsebine se lahko poglobi ali izpusti.</p>
5.	<p>Usposobljenost učiteljev/izvajalcev</p> <p>Usposabljanja izvajajo učitelji /izvajalci, ki imajo dovolj predhodnih izkušenj s spremljanjem in svetovanjem prosilcem za azil, priseljencem in beguncem in/ali imajo potrebno znanje iz tem, ki jih obravnava modul.</p> <p>Učitelji/izvajalci morajo imeti pedagoške izkušnje z izobraževanjem odraslih in ustrezne socialne kompetence.</p> <p>Institucija, ki izvaja kvalifikacijo, izbere učitelje/izvajalce v posebnem izbirnem postopku.</p>
6.	<p>Kraj izvedbe</p> <p>Kraj izvedbe mora biti lahko dostopen. Prostori, kjer se izvaja usposabljanje, morajo biti ustrezni za učenje in poučevanje.</p>
7.	<p>Časovni okvir modulov in prilagoditve</p> <p>Časovni okvir vseh modulov se lahko prilagaja, vendar ne sme preseči 5 dni na modul in ne sme biti krajši od 3 dni na modul.</p> <p>Delež teoretičnih in praktičnih enot je treba določiti vnaprej.</p>
8.	<p>Oprema</p> <p>Opremo je treba prilagoditi učni vsebini, udeležencem in njihovim izkušnjam.</p> <p>Udeležence je treba obvestiti o opremi, ki jo potrebujejo za usposabljanje.</p> <p>Preveriti je potrebno razpoložljivost te opreme s strani udeležencev in jo po potrebi zagotoviti na drugačen način.</p>
9.	<p>Mreženje in sodelovanje</p> <p>Bistven cilj kvalifikacijskih modulov je tesna povezava med teorijo in prakso ter posledično mreženje in sodelovanje z drugimi akterji na področju prakse.</p> <p>Kot podporo učiteljem/izvajalcem je potrebno vključiti zunanje akterje, ki niso neposredno povezani z izvajanjem kvalifikacijskih modulov, tako da udeleženci lahko obišejo ustrezne institucije povezane s temami modulov. Potrebno je vzpostaviti stike med udeleženci in zunanjimi strokovnjaki ter podpreti sodelovanje med akterji.</p>

10.	<p>Sodelovanje učiteljev/izvajalcev z institucijo, ki podeljuje kvalifikacijo</p> <p>Ko učne vsebine kvalifikacijskega modula poučuje več učiteljev/izvajalcev mora za optimalno izvajanje in posodabljanje vsebin modulov potekati redna izmenjava informacij med učitelji/izvajalci in institucijo, ki podeljuje kvalifikacijo. Izkušnje učiteljev/izvajalcev morajo biti na voljo za prilagajanje kvalifikacijskega modula.</p>
11.	<p>Učna gradiva</p> <p>Učna gradiva morajo pokrivati vse vsebine kvalifikacijskega modula in morajo biti na voljo.</p> <p>Učna gradiva morajo biti pripravljena tako, da so vsebine enostavno razumljive.</p> <p>Učna gradiva morajo prispevati k utrjevanju praktičnega znanja in njegovi dolgoročni uporabi ter izboljšati kompetence udeležencev.</p>
12.	<p>Izbira modulov</p> <p>Udeleženci se lahko odločijo za sodelovanje v celotni kvalifikaciji, v nekaterih moduli (moduli za socialne kompetence ali moduli usmerjenih na trg dela) ali v posameznem modulu.</p>
13.	<p>Potrdilo o opravljeni kvalifikaciji oz. modulu</p> <p>Ob koncu usposabljanja udeleženci prejmejo potrdilo, če uspešno opravijo zaključni izpit/preizkus znanja.</p> <p>V primeru sodelovanja v posameznih ali več izbranih moduli udeleženci prejmejo potrdila, ki odražajo pridobljena znanja.</p> <p>Na voljo so različna potrdila za različne stopnje usposobljenosti (strokovnjaki ali prostovoljci).</p>

4. Didaktični in metodični standardi kakovosti

Didaktični in metodični standardi kakovosti opisujejo zgradbo in izvedbo kvalifikacijskih modulov, raspored dela (program), delež teorije in prakse, nadzor kakovosti, preverjanje znanja, učne metode, vrsto kvalifikacije (izredna, redna, modularna) itd.

Št.	Cilji in instrumenti standardov kakovosti
1.	<p>Definirajo osnovno strukturo kvalifikacije oz. modulov kvalifikacije.</p> <p>Moduli kvalifikacije morajo pokrivati osnovno in strokovno znanje. Različna znanja se morajo dopolnjevati in nadgrajevati.</p> <p>Vsebina kvalifikacije se postopoma podaja na način, da vodi udeležence do različnih zmožnosti. Le kadar ciljno skupino sestavljajo izključno strokovnjaki (socialni delavci, svetovalci), je potrebno pokriti strokovna znanja.</p> <p>Strukturo kvalifikacijskih modulov je treba upoštevati zaradi lažje izvedbe in primerljivosti, podrobnosti in metode se lahko razlikujejo.</p>
2.	<p>Učne metode</p> <p>Metode se zaradi raznolikosti ciljnih skupin (strokovnjaki ali prostovoljci) lahko prosto izbira in prilagaja potrebam.</p> <p>Uporabljene metode naj temeljijo na sodobnih učnih metodah in omogočajo tesen preplet teorije in prakse.</p>
3.	<p>Poglobljena praksa (pripravništvo)</p> <p>Moduli bi morali vključevati možnost poglobljene prakse (podobne pripravništvu) za boljše razumevanje pridobljenega znanja.</p>
4.	<p>Prostor za povratne informacije in razpravo</p> <p>Moduli morajo zagotoviti dovolj prostora za izmenjavo izkušenj, razprave in pridobivanje povratnih informacij.</p> <p>Srečanja, kjer se izmenjuje informacije, je treba za izvajalce sistematično dokumentirati (npr. preko digitalne platforme).</p>
5.	<p>Preizkus znanja in preverjanje kakovosti pridobljenega znanja</p> <p>Pridobljeno znanje in kompetence je treba med izvajanjem kvalifikacije preverjati s preizkusi znanj.</p> <p>Preizkusi znanj preverjajo pravilno rabo znanja iz praktičnega dela usposabljanja.</p> <p>Preizkusi znanj morajo biti prilagojeni standardom za ustrezno ciljno skupino</p>

	<p>(strokovnjaki oz. prostovoljci).</p> <p>Vsebinski in časovni obseg preizkusov znanj je potrebno prilagoditi ciljem.</p>
6.	<p>Zaključni izpiti</p> <p>Če se izvede celotna kvalifikacija, sledi na koncu zaključni izpit, ki pokriva celotno učno snov.</p> <p>Če se izvede zgolj en ali več modulov, je treba ob koncu usposabljanja pripraviti poseben izpit za ta modul (oz. module).</p>
7.	<p>Pogoji za uspešen zaključek</p> <p>Za pridobitev potrdila o udeležbi na modulu, je potrebna 75% udeležba na predavanjih.</p> <p>Za pridobitev potrdila o opravljenem modulu, morajo udeleženci opraviti izpit z več kot 50%.</p>
8.	<p>Reden nadzor kakovosti</p> <p>Po izvedbi modulov se udeležence prosi za oceno svoje učne izkušnje, izvajalca in uporabljenih učnih metod. Tako je mogoče spremeniti izbiro metode poučevanja ali učitelja/izvajalca.</p>

5. Vsebinski standardi kakovosti

Vsebinski standardi kakovosti na splošno ali podrobno opisujejo učne vsebine in cilje ter vrstni red in način podajanja vsebin, možnosti prilagoditev modulov za druge države in njihove nacionalne specifikke itd.

Št.	Cilji in standardi kakovosti
1.	<p>Prilagajanje vsebine modulov nacionalnim specifikam</p> <p>Osrednje teme/poudarki učnih vsebin se zaradi zagotavljanja primerljivosti ne smejo spreminjati.</p> <p>Vsebina se lahko prilagaja pri posameznih temah in naj bi upoštevala specifiko nacionalnega/regionalnega izobraževalnega sistema, nacionalnega pravnega okvira, načina življenja, predpisov, tradicij, izkušenj itd. v posamezni državi.</p>
2.	<p>Učni cilji</p> <p>Vsebine se lahko prilagaja na tak način, da se učni cilji ne spremenijo.</p> <p>Učni cilji morajo biti pregledno predstavljeni na začetku učnih enot.</p>
3.	<p>Pregled relevantnih zaposlitvenih možnosti</p>

	<p>V okviru prenosa znanja povezanega z zaposlitvenimi možnostmi, morajo udeleženci dobiti celovit pregled vseh pomembnih področjih in njihovih posebnosti. Prenos znanja poteka na teoretični in praktični ravni.</p>
4.	<p>Vrstni red vsebin</p> <p>Vsebine posameznih učnih enot naj potekajo v smeri od splošnih k specifičnim.</p>
5.	<p>Delna kvalifikacija</p> <p>Lahko se izvede delno kvalifikacijo za posamezne učne enote posameznih modulov.</p> <p>Vsebina mora biti pripravljena tako, da se posamezne teme lahko izbere kot samostojne učne enote.</p> <p>Učne enote (teme) v modulih se lahko izvede kot delno kvalifikacijo (posamični seminar) za potrebe dopolnitve praktičnega znanja zainteresiranih oseb.</p>

Načrti za prihodnost

Kvalifikacija s petimi kvalifikacijskimi moduli je nadaljnje usposabljanje, ki je bilo razvito s ciljem izboljšanja strokovne usposobljenosti udeležencev. Ker gre do strokovnjaki, ki delajo s priseljenci v različnih državah EU, skozi različne oblike strokovnih usposabljanj - od kvalificiranih delavcev do univerzitetnih izobražencev - in ker ta strokovna usposabljanja delno že vključujejo vsebino tukaj razvite kvalifikacije, je pomembno na nacionalni ravni analizirati, na kakšen način in v katere poklice vključiti novo razvite učne vsebine. V teh primerih ne zadošča zgolj prilagoditev na ravni konteksta, ampak je potrebno spremeniti tudi zgoraj navedene standarde kakovosti. Če pa se novo razviti kvalifikacijski moduli izvajajo v posameznih državah kot celotna kvalifikacija ali v obliki posamičnih modulov, se zaradi zagotovitve mednarodne primerljivosti kvalifikacije priporoča upoštevanje zgoraj omenjenih standardov kakovosti.